

What Happens in Olam HaBa?

Alex Hecht ahlecht@torontotorah.com

1. Vayikra 26

ג אם-בְּחַקְתִּי, תִּלְכוּ; וְאֶת-מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ, וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם. ד וְנָתַתִּי גֶשְׁמִיכֶם, בְּעֵתָם; וְנָתַנָּה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ, וְעִץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פְּרִיֹו. ה וְהַשִּׁיג לָכֶם דִּישׁ אֶת-בְּצִיר, וּבְצִיר יִשָּׁיג אֶת-זֶרַע; וְאָכַלְתֶּם לְחֶמְקֶם לְשִׁבְעָה, וַיִּשְׂבַּתֶּם לְכֶטֶח בְּאַרְצְכֶם. ו וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ, וַיִּשְׁכַּבְתֶּם וְאִין מִחְרִיד; וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רְעָה, מִן-הָאָרֶץ, וְחָרָב, לֹא-תֵעָבֵר בְּאַרְצְכֶם.

3 If you follow My statutes and observe My commandments and perform them, **4** I will give your rains in their time, the Land will yield its produce, and the tree of the field will give forth its fruit. **5** Your threshing will last until the vintage, and the vintage will last until the sowing; you will eat your food to satiety, and you will live in security in your land. **6** And I will grant peace in the Land, and you will lie down with no one to frighten [you]; I will remove wild beasts from the Land, and no army will pass through your land. [chabad.org translation]

2. Talmud, Kiddushin 39b

רבי יעקב היא דאמר שכר מצוה בהאי עלמא ליקא.

Rabbi Ya'akov, who says: There is no reward for performance of a mitzva in this world, as one is rewarded for mitzvot only World-to-Come. [Davidson Edition translation]

3. Maharsha, Kiddushin 39b

ולא תקשי לך מכל היעודים שבתורה דא"א לפרש רק בעוה"ז שאם תשמעו יבואו עליכם כל הברכות והטובות וישבו על אדמתם ובהיפך אם לא תשמעו יבואו כל הקללות ואבדתם מן הארץ די"ל לרבי יעקב דמודה דזכות הרבים ומעשיהם הטובים מביאים להם כל הברכות והטובות שנזכרו בתורה גם בעוה"ז וכן בהיפך בחטא הרבים אבל ר"י לא אמר כן אלא ביחיד.

4. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Teshuvah 9:1

מאחר שנודע שמתן שכרן של מצוות והטובה שנזכה לה אם שמרנו דרך ד' הכתוב בתורה היא חיי העולם הבא שנאמר "למען ייטב לך והארכת ימים," והנקמה שנוקמים מן הרשעים שעזבו ארחות הצדק הכתובות בתורה היא הכרת שנאמר "הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה," מהו זה שכתוב בכל התורה כולה "אם תשמעו יגיע לכם כך ואם לא תשמעו יקרה אתכם כך" וכל אותן הדברים בעולם הזה... אין אותן הטובות הם סוף מתן שכרן של מצוות ולא אותן הרעות הם סוף הנקמה שנוקמין מעובר על כל המצוות, אלא... והבטיחנו בתורה שאם נעשה אותה בשמחה ובטובת נפש ונהגה בחכמתה תמיד שיסיר ממנו כל הדברים המונעים אותנו מלעשותה כגון חולי ומלחמה ורעב וכיוצא בהן, וישפיע לנו כל הטובות המחזיקות את ידינו לעשות התורה כגון שובע ושלוה ורבויה כסף וזהב, כדי שלא נעסוק כל ימינו בדברים שהגוף צריך להן אלא נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצוה כדי שנזכה לחיי העולם הבא...

Since it is known that the reward for mitzvot and the benefit we merit for observing the path of Gd as recorded in the Torah is life in Olam haBa, as in, "So that it will be good for you, and you will have long life," and the vengeance taken from the wicked who have abandoned paths of righteousness recorded in the Torah is to be cut off, as in, "That nefesh shall be cut off, its guilt is in it," so what is the meaning of that which is written throughout the Torah, "If you will listen then you will receive X, and if you will not listen then Y will happen to you," and all of those things are in this world?... Those benefits are not the end reward of mitzvot, and those ills are not the end vengeance taken from those who transgress the mitzvot. Rather... the Torah promises that if we perform [the mitzvot] with joy and a good spirit, and we study His wisdom always, then He will remove from us anything that would keep us from performing it, like illness, war, famine and the like, and He will pour upon us all of the benefits which strengthen our hand to perform the Torah, as in satiation, peace, and great silver and gold, so that we will not involve ourselves all our lives in that which the body needs, but we will be available to learn wisdom and perform mitzvot, meriting life in Olam haBa...

[translation by R. Mordechai Torczyner]

5. Rabbi Saadia Gaon, Ha'Emunot v'haDeiot 9

ואם יאמר אומר, הן לא נמצא מה שנזכר בתורה מן הגמול, כי אם בעולם הזה בלבד? ... לשתי סבות. אחת מהנה, שגמול העולם הבא מפני שאין עומדין עליו כי אם בשכל... לא זכרתהו התורה כי אם בקצרה... והשנית כי הנבואה ממנהגה להרחיב בדברים שהצורך מביא אליהם בקרוב, ותקצר בדברים הרחוקים, וכאשר היה צורך העם בעת שנתנה להם התורה, לידיעת ענין ארץ כנען אשר הם באים אליה, הרחיבה להם בפרושו ובמה שיש בו מפרי עבודתם והמרותם...

And if one would say: That which is mentioned in the Torah regarding reward is only about this world!... It is for two reasons. One is that reward in the next world, since we can only grasp it intellectually... the Torah only noted it briefly... And the second is that prophecy customarily expands on that which must happen soon, and it is concise regarding that which is distant. Since the nation, when given the Torah, needed to know about the Land of Canaan which they were approaching, the Torah explained it more, including that which would happen there due to their service or rebellion... [translation by R. Mordechai Torczyner]

6. Talmud, Eruvin 22a

ומשלם לשנאיו אל פניו להאבידו וכו' לא יאחר לשנאו, אמר רבי אילא לשונאיו הוא דלא יאחר, אבל יאחר לצדיקים גמורים. והיינו דאמר רבי יהושע בן לוי מאי דכתיב אשר אנכי מצוך היום לעשותם, היום לעשותם ולא למחר לעשותם, היום לעשותם למחר לקבל שכרם.

And that is what Rabbi Yehoshua ben Levi said: What is the meaning of that which is written: “And you shall keep the commandments, and the statutes, and the judgments **which I command you today to do them**” (**Deuteronomy 7:11**)? It means: **Today** is the time **to do them**, in this world, **and tomorrow** is **not** the time **to do them**, as there is no obligation or opportunity to fulfill mitzvot in the World-to-Come. Furthermore, it means: **Today** is the time **to do them**, but only **tomorrow**, in the ultimate future, is the time **to receive reward for doing them**. [Davidon Edition translation]

7. Talmud, Berachot 17a

לא כעולם הזה העולם הבא, העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא פריה ורביה ולא משא ומתן ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות, אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה.

Rav regularly said: The next world is not like this one; the next world will not have eating, drinking, procreation, commerce, jealousy, hatred or competition. Rather, the righteous will sit, with crowns on their heads, benefiting from the radiance of the Shechinah, as it is written, 'And they envisioned Gd, and they ate and drank.' [translation by R. Mordechai Torczyner]

8. Talmud, Berachot 34b

ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל הנביאים כולן לא נתנבאו אלא לימות המשיח אבל לעולם הבא עין לא ראתה אלקים זולתך. ופליגא דשמואל דאמר שמואל אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות...

Rabbi Chiya bar Abba cited Rabbi Yochanan: All of the prophets only prophesied about the time of Mashiach. For “the world to come” – no one has seen it, Gd, other than You (based on Isaiah 64:3). That disagrees with Shmuel, who said: There is no difference between this world and that of Mashiach, other than subjugation to [foreign] kingdoms..

9. Talmud, Shabbat 152b

נשמתן הוא אומר והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים על גופן של רשעים הוא אומר אין שלום אמר ה' לרשעים ועל נשמתן הוא אומר ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע.

The souls of the righteous are stored under the Divine Throne, as it is written, "The soul of my master should be bound in the bond of life," and the souls of the wicked are imprisoned, and one angel stands at one end of the universe and the other at the other end, and they catapult these souls from one to the other, as it is written, "And the souls of your enemies will be catapulted in the bowl of the catapult." [translation by R. Mordechai Torczyner]

10. Rambam, Hilchot Teshuvah 8:1

הטובה הצפונה לצדיקים היא חיי העולם הבא וכו' שכר הצדיקים הוא שיזכו לנועם זה ויהיו בטובה זו, ופרעון הרשעים הוא שלא יזכו לחיים אלו אלא יכרתו וימותו.

The good that is hidden for the righteous is the life of the world to come. This will be life which is not accompanied by death and good which is not accompanied by evil. The Torah alludes to this in [the promise, Deuteronomy 22:7]: "So that good will be granted you and you will live long."
[chabad.org translation]

11. Rambam, Hilchot Teshuvah 8:2

העולם הבא אין בו גוף וגויה אלא נפשות הצדיקים בלבד בלא גוף כמלאכי השרת. הואיל ואין בו גויות אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא דבר מכל הדברים שגופות בני אדם צריכין להן בעולם הזה...אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהן ונהנין מזיו השכינה פלומר דעת שידעו שבגללה זכו לחיי העולם הבא...שיודעים ומשיגין מאמתת הקדוש ברוך הוא מה שאינם יודעים והם בגוף האפל השפל.

In the world to come, there is no body or physical form, only the souls of the righteous alone, without a body, like the ministering angels. Since there is no physical form, there is neither eating, drinking, nor any of the other bodily functions of this world like sitting, standing, sleeping, death, sadness, laughter, and the like...Similarly, the phrase, "their crowns on their heads," [is also a metaphor, implying] that they will possess the knowledge that they grasped which allowed them to merit the life of the world to come...That they will comprehend the truth of Godliness which they cannot grasp while in a dark and humble body. [chabad.org translation]

12. Rambam, Hilchot Teshuvah 8:7

שכל הטובות שמתנבאים בהם הנביאים לישראל אינן אלא לדברים שבגוף שנהנין בהן ישראל לימות המשיח בזמן שתשוב הממשלה לישראל אבל טובת חיי העולם הבא אין לה ערך ודמיון ולא דמוה הנביאים כדי שלא יפחתו אותה בדמיון.

All the beneficence which the prophets promised Israel in their visions are only physical concerns which Israel will appreciate in the Messianic age when dominion [over the world] will return to Israel. However, the good of the life of the world to come has no comparison or likeness, nor was it described by the prophets, lest with such a description, they diminish it. [chabad.org translation]

13. Hasagot HaRa'avad

העוה"ב אין בו גוף. א"א דברי האיש הזה בעיני קרובים למי שאומר אין תחיית המתים לגופות אלא לנשמות בלבד...אבל אפשר שהבורא ישים גוייתם חזקות ובריאות כגוית המלאכים וכגוית אליהו זכור לטוב ויהיו העטרות כמשמען וכפשוטן ולא יהיה משל.

This man's words are in my eyes nigh to such who assert that there is no resurrection to body but the souls alone...Nevertheless, it is possible that the Creator will set them in strong, healthy forms as are the forms of angels, and as is the form of Elijah, of good memory!, when the garlands, too, will be literally and naturally, not in similitude." [Sefaria translation]

14. Rambam, Hilchot Teshuvah 8:8

זה שקראו אותו חכמים העולם הבא לא מפני שאינו מצוי עתה וזה העולם אוכל ואחר כך יבוא אותו העולם. אין הדבר כן. אלא קרי הוא מצוי ועומד...ולא קראהו עולם הבא אלא מפני שאותן הסיים באין לו לאדם אחר חיי העולם הזה...

The Sages did not use the expression "the world to come" with the intention of implying that [this realm] does not exist at present or that the present realm will be destroyed and then, that realm will come into being. The matter is not so. Rather, [the world to come] exists and is present...It is only called the world to come because that life comes to a man after life in this world in which we exist, as souls [encloded] in bodies. This [realm of existence] is presented to all men at first.
[chabad.org translation]

15. Hasagot HaRa'avad

א"א נראה כמכחיש שאין העולם חוזר לתהו ובהו והקב"ה מחדש עולמו ואמרו שיתא אלפי שנין הוי עלמא וחד חרוב ונמצא שהוא עולם חדש.

It appears that he denies that the world will again be without form and void, and that the Holy One, blessed is He! will renew His world, as the sages have said: (**Sanhedrin 97a.**) Six thousand years will this world last, and one thousand years it will be desolate, as a consequence the world after that is a new one. [Sefaria translation]

16. Ramban, Torah HaAdam (Sha'ar HaG'mul)

כי שכר הנפשות וקיומם בעולם הנשמות נקרא לרבותינו גן עדן וכו' ואחרי כן יבאו ימי המשיח והוא מכלל העולם הזה, ובסופן יהא יום הדין ותחייית המתים שהוא השכר הכולל הגוף והנפש וכו', והוא העולם הבא שבו ישוב הגוף כמו נפש וכו' ותתעלה בהשגה גדולה ממנה ויהיה קיום הכל לעדי עד ולנצח נצחים...

והנה יאמין באמת שתחייית המתים שהוא עיקר מעיקרי התורה, הכוונה בו שתשוב הנפש לגוף ברצון הבורא ויצאו הנשמות מן העוה"ב וישובו לגוף בימי התחיה, ויתעדנו האנשים ההם הזוכים בטובת העוה"ז בימות המשיח וכו' אבל אחרי כן יגזור הרב ז"ל מיתה על המשיח ועל דורו ויהיו נפשותיהם בטוב העולם הבא בלא גוף וכו' וזה יתקיים להם לנצח.

17. Rabbi Moshe Chaim Luzzato, Derech Hashem II:2

והוא כלל עונשים שהיותר רשום בהם הוא הדין בגהינם והכונה בו הוא להעניש החטא כפי חטאיו באופן שאחרי הענישו לא יהיה עוד חוב עליו על המעשה הרע שעשה ויוכל אחרי כן לקבל הגמול האמיתי כפי שאר מעשיו הטובים ונמצא שעיי"ז האובדים ממש יהיו מזער לא כביר כי הנה לא יהיו אלא אותם שגבר בהם הרע שיעור כ"כ גדול שא"א שימצא להם מקום בשום פנים להיות נשאים בגמול האמיתי ובהנאה הנצחית

This purification includes a number of [spiritual] punishments, the most prominent being that of Gehinnom (Purgatory). The purpose of these punishments is to penalize the individual for his sins in such a way that he is subsequently free of any liability for the evil he may have done. As a result, he can then receive the true reward for his good deeds. Because of this, the number of people who are actually annihilated is small and insignificant. It only consists of those who are dominated by evil so completely that it is utterly impossible for them to have any chance of experiencing the true reward and everlasting delight. [Feldheim translation]

18. Pirkei Avot 4:16-17

רבי יעקב אומר, העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא. התקן עצמך בפרוזדור, כדי שתכנס לטרקלין. הוא הנה אומר, יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא. ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מכל חיי העולם הזה:

Rabbi Yaakov would say: This world is comparable to the antechamber before the World to Come. Prepare yourself in the antechamber, so that you may enter the banquet hall. He would also say: A single moment of repentance and good deeds in this world is greater than all of the World to Come. And a single moment of bliss in the World to Come is greater than all of the present world.